

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
18 päivänä joulukuuta 2007*

Asiassa C-202/06 P,

jossa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 3.5.2006,

Cementbouw Handel & Industrie BV, edustajinaan advocat W. Knibbeler, advocat O. Brouwer ja advocat P. Kreijger,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Gippini Fournier, A. Nijenhuis ja A. Whelan, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Tizzano, A. Borg Barthet, M. Ilešič ja E. Levits,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.3.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.4.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- ¹ Cementbouw Handel & Industrie BV (jäljempänä Cementbouw) vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-282/02, Cementbouw Handel & Industrie vastaan komissio, 23.2.2006 antaman tuomion (Kok. 2006, s. II-319; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla se hylkäsi valittajan kumoamiskanteen yrityskestitymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi 26.6.2002 tehdystä komission päätöksestä 2003/756/EY (Asia COMP/M.2650 – Haniel/Cementbouw/JV (CVK)) (EUVL 2003, L 282, s. 1 ja oikaisu EUVL 2003, L 285, s. 52; jäljempänä riidanalainen päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 2 Yrityskeskittymien valvonnasta 21.12.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (EYVL L 395, s. 1 ja oikaisu EYVL 1990, L 257, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1997 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1310/97 (EYVL L 180, s. 1; jäljempänä asetus N:o 4064/89), 1 artiklan 1 kohdassa määritetään asetuksen aineellinen soveltamisala seuraavasti:

”Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin 2 ja 3 kohdissa tarkoitettuihin yhteisönlaajuisiin keskittymiin – –”

- 3 Asetuksen N:o 4064/89 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määritellään keskittymän käsite siten, että keskittymän katsotaan syntyvän muun muassa, jos yksi tai useampi yritys hankkii ostamalla osakkeita tai osuuksia taikka varoja, sopimuksella tai muulla tavoin suoran tai välillisen määräysvallan, joka koskee yhtä tai useampaa yritystä kokonaisuudessaan tai jotakin sen tai niiden osaa.
- 4 Jotta keskittymä olisi yhteisönlaajuinen, keskittymään osallistuvien yritysten kokonaisliikevaihdon on ylitettävä sekä maailmanlaajuisesti että Euroopan yhteisössä asetuksen N:o 4064/89 1 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetyt liikevaihtorajat. Tämän asetuksen 5 artiklassa esitetään näiden rajojen laskentatapa.
- 5 Yhteisönlaajuisista keskittymistä on ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle. Tältä osin asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että

ilmoittamisen on tapahduttava ”viikon kuluessa sopimuksen tekemisestä tai julkisen osto- tai vaihtotarjouksen julkistamisesta tai määräysvallan tuottavan osuuden hankkimisesta”.

- 6 Tämän asetuksen 7 artiklassa säädetään, että keskittymää ei saa toteuttaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus tai ennen kuin se on julistettu yhteismarkkinoille soveltuvaksi.

- 7 Asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan ”komissio tutkii ilmoituksen heti sen saatuaan”. Kyseisen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan, jos komissio toteaa, että ilmoitettu keskittymä on yhteisönlaajuinen ja että sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoilla on vakavia epäilyjä, komissio päättää virallisen tutkintamenettelyn aloittamisesta.

- 8 Tältä osin asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 1–4 kohdassa myönnetään komissiolle seuraava päätöksentekotoimivalta:

”1. – –

2. Kun komissio toteaa, että ilmoitettu keskittymä, tarvittaessa asianomaisten yritysten tekemien muutosten jälkeen, on 2 artiklan 2 kohdassa määritellyn arviointikriteerin mukainen – –, se julistaa päätöksellään keskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi.

Komissio voi liittää päätökseensä ehtoja ja velvoitteita, joilla on tarkoitus varmistaa, että osallistuvat yritykset noudattavat komissiolle antamia sitoumuksia keskittymän saattamiseksi yhteismarkkinoille soveltuvaksi. Keskittymän soveltuvuudesta tehtävässä päätöksessä on mainittava myös ne rajoitukset, jotka suoraan koskevat keskittymän toteuttamista ja ovat toteuttamisen kannalta tarpeellisia.

3. – –

4. Jos keskittymä on jo toteutettu, komissio voi 3 kohdan mukaisella tai erillisellä päätöksellä vaatia keskitettyjä yrityksiä tai varoja erotettavaksi toisistaan, yhteisen määräysvallan lakkauttamista tai muuta aiheellista toimenpidettä tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi.”

- 9 Asetuksen N:o 4064/89 10 artiklan 1 kohdan mukaan päätös virallisen tutkintamenettelyn aloittamisesta on tehtävä muutoin kuin sellaisen poikkeuksen osalta, josta ei ole kyse käsiteltävänä olevassa asiassa, kuukauden määräajan kuluessa, joka alkaa kulua ilmoituksen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Tämän asetuksen 10 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan päätökset, joilla keskittymä todetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi tai soveltumattomaksi, on poikkeuksellisia tapauksia lukuun ottamatta tehtävä neljän kuukauden kuluessa päivästä, jona menettely aloitetaan. Saman artiklan 6 kohdan nojalla, jos komissio ei ole tehnyt päätöstä määräajassa, keskittymää pidetään yhteismarkkinoille soveltuvaksi julistettuna.
- 10 Yrityskeskittymien valvontaa koskeva toimivalta on rajattu asetuksen N:o 4064/89 21 artiklan 1 ja 2 kohdassa seuraavasti:

”1. Jollei Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeudesta tutkia komission päätöksiä muuta johdu, ainoastaan komissiolla on toimivalta tehdä tässä asetuksessa tarkoitettuja päätöksiä.

2. Jäsenvaltio ei saa soveltaa kansallista kilpailulainsäädäntöään yhteisönlaajuiseen keskittymään.”

- 11 Asetuksen N:o 4064/89 29 perustelukappaleessa todetaan, että ”keskittymät, joihin tätä asetusta ei sovelleta, kuuluvat periaatteessa jäsenvaltion toimivaltaan”.

Asian tausta

- 12 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 1–15 ja 295–298 kohdassa tekemien toteamusten perusteella asian tausta voidaan esittää seuraavana yhteenvetona.
- 13 Ennen oikeusriidan kohteena olevan yrityskeskittymän toteuttamista Alankomaiden oikeuden mukainen Coöperatieve Verkoop- en Produktievereniging van Kalkzandsteenproducenten -niminen osuuskunta (jäljempänä CVK) muodostui yhdestätoista alankomaalaisesta kalkkihiekkakiven valmistajasta. Näistä yhdestätoista jäsenyrityksestä viisi oli saksalaisen Franz Haniel & Cie GmbH -nimisen yhtiön (jäljempänä Haniel) tytäryhtiöitä, kolme valittajan tytäryhtiöitä ja kaksi saksalaisen RAG AG -nimisen yhtiön (jäljempänä RAG) tytäryhtiöitä. Yhdennentoista näistä yrityksistä omistivat yhdessä Haniel, valittaja ja RAG (valituksenalaisen tuomion 5 kohta).
- 14 Vuonna 1998 Nederlandse Mededingingsautoriteitille (Alankomaiden kilpailuvirasto, jäljempänä NMa) ilmoitettiin yrityskeskittymää koskevasta suunnitelmasta,

jonka tarkoituksena oli hankkia CVK:lle määräysvalta jäsenyryyksissään. Määräysvallan siirtämisen oli tarkoitus tapahtua tekemällä yhteistyösopimus ja muuttamalla CVK:n sääntöjä. NMa hyväksyi 20.10.1998 tekemällään päätöksellä kyseessä olevan suunnitelman (valituksenalaisen tuomion 6 kohta).

- 15 RAG oli ennen tämän liiketoimen toteuttamista päättänyt myydä osuutensa CVK:n jäsenyryyksissä Hanielille ja valittajalle. Maaliskuussa 1999 osapuolet ilmoittivat aikeistaan NMa:lle. NMa ilmoitti osapuolille 26.3.1999 päivätyllä kirjeellä, että suunniteltu luovutus ei merkitse Alankomaiden lainsäädännössä tarkoitettua yrityskeskittymää, jos 20.10.1998 tehdyllä päätöksellä hyväksytty liiketoimi toteutetaan viimeistään kyseisen luovutuksen ajankohtana (valituksenalaisen tuomion 7 kohta).
- 16 CVK ja sen jäsenyrytykset tekivät 9.8.1999 useita liiketoimia. Ensinnäkin ne tekivät edellä tämän tuomion 14 kohdassa tarkoitettun yhteistyösopimuksen, ja CVK:n sääntöjä muutettiin yhteistyösopimuksen määräysten huomioon ottamiseksi (jäljempänä ensimmäinen liiketoimiryhmä). Toiseksi RAG myi osuutensa kolmessa CVK:n jäsenyrytyksessä Hanielille ja valittajalle, jotka tekivät lisäksi yhteistoimintasopimuksen, joka koski niiden yhteistyötä CVK:ssa (jäljempänä toinen liiketoimiryhmä) (valituksenalaisen tuomion 8 kohta).
- 17 Saatuaan tiedon 9.8.1999 toteutetuista liiketoimista tutkiessaan kahta muuta Hanielin ilmoittamaa yrityskeskittymää komissio ilmoitti valittajalle ja muille osallisille yritysille 22.10.2001 päivätyllä kirjeellä, että keskittymästä oli ilmoitettava sille. Haniel ja valittaja ilmoittivat yrityskeskittymästä 24.1.2002 asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan mukaisesti (valituksenalaisen tuomion 9 ja 10 kohta).

- 18 Komissio aloitti 25.2.2002 asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisen virallisen tutkintamenettelyn (valituksenalaisen tuomion 11 kohta).
- 19 Sen jälkeen, kun komissio oli lähettänyt väitetiedoksiannon ja kuullut osapuolia, Haniel ja valittaja toimittivat 28.5.2002 ensimmäisen sitoumuksia koskevan ehdotuksen. Sen mukaan Hanielin ja valittajan oli määrä päättää yhteistoimintasopimuksensa ja myydä riippumattomalle kolmannelle osapuolelle niiden vuonna 1999 RAG:sta hankkimansa omistusosuudet. Komissio piti tätä ehdotusta riittämättömänä kilpailuongelman ratkaisemiseksi merkityksellisillä markkinoilla (valituksenalaisen tuomion 12, 14 ja 295 kohta).
- 20 Tämän jälkeen Haniel ja valittaja toimittivat 5.6.2002 lopulliset sitoumuksensa, joissa ne sitoutuivat lisäksi purkamaan yhteistyösopimuksen, peruuttamaan CVK:n sääntöjen muutokset ja purkamaan CVK:n (valituksenalaisen tuomion 14, 15 ja 298 kohta).
- 21 Komissio teki 26.6.2002 riidanalaisen päätöksen, jossa se katsoi ensimmäisen ja toisen liiketoimiryhmän muodostaman yrityskeskittymän soveltuvan yhteismarkkinoille sillä edellytyksellä, että Haniel ja valittaja noudattavat päätöksessä mainittuja sitoumuksia. Niihin kuului erityisesti CVK:n purkaminen (valituksenalaisen tuomion 15 kohta).

Oikeudenkäyntimenettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 22 Valittaja nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 11.9.2002 toimitetulla kannekirjelmällä, joka kirjattiin numerolla T-282/02, kanteen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen kumoamista.

- 23 Kanteensa tueksi valittaja esitti kolme kanneperustetta.
- 24 Ensimmäisen kanneperusteen mukaan komissiolla ei ollut toimivaltaa tutkia kyseessä olevia liiketoimia asetuksen N:o 4064/89 3 artiklan nojalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien hylkäsi tämän kanneperusteen ja totesi valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa, että ”asetuksen N:o 4064/89 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu keskittymä voi toteutua jopa tilanteessa, jossa on kyse useasta muodollisesti erillisestä oikeustoimesta, kun nämä oikeustoimet ovat toisistaan riippuvaisia siten, ettei yhtä olisi toteutettu ilman muita, ja kun niiden seurauksena yhdelle tai useammalle yritykselle myönnetään suora tai välillinen taloudellinen määräysvalta yhden tai useamman muun yrityksen toiminnan osalta”.
- 25 Toisen kanneperusteen mukaan komissio oli tehnyt arviointivirheitä, jotka liittyivät siihen, että keskittymällä luodaan määräävä asema asetuksen N:o 4064/89 2 artiklan vastaisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien hylkäsi tämän kanneperusteen perusteettomana.
- 26 Kolmannen kanneperusteen mukaan asetuksen N:o 4064/89 3 artiklaa ja 8 artiklan 2 kohtaa oli rikottu ja suhteellisuusperiaatetta oli loukattu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien totesi tämän kanneperusteen osalta seuraavaa:

”301 – – on todettava, että kantajan väitteet perustuvat jälleen virheelliseen olettamaan, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien hylkäsi – –.

Komission asetuksen N:o 4064/89 mukaiseen toimivaltaan kuuluu nimittäin yksi ja sama 9.8.1999 sovittu keskittymä, joka koostuu ensimmäisestä ja toisesta liiketoimiryhmästä. Tämän vuoksi, toisin kuin kantaja väittää, ensimmäinen sitomusehdotus ei muuta keskittymää siten, että sitä ei enää olisi.

--

304 -- on todettava, ettei kantaja ole selvittänyt, kuinka komissio olisi -- ensimmäisen sitomusehdotuksen perusteella voinut todeta, että keskittymä soveltuu yhteismarkkinoille, kun on kiistatonta, että tämän sitomusehdotuksen yhteydessä CVK:n määräävä asema, joka johtuu 9.8.1999 sovitusta keskittymästä, olisi pysynyt ennallaan. Erityisesti huolimatta luopumisesta yhteisestä määräysvallasta CVK:ssa CVK:lla olisi markkinamäärittelyn mukaan ollut relevanteilla markkinoilla edelleen [50–60] prosentin markkinaosuus eivätkä sen pääasiallisten kilpailijoiden markkinaosuudet olisi kasvaneet.

305 Näin ollen toisin kuin kantaja väittää, komission ei tarvinnut hyväksyä ensimmäistä sitomusehdotusta asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti, koska se ei tämän ehdotuksen perusteella voinut todeta, että 9.8.1999 sovitulla keskittymällä ei luotaisi asetuksen N:o 4064/89 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua määräävää asemaa.

--

307 Jotta komissio voi hyväksyä osapuolten ehdottamat sitoumukset asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen tekemiseksi, niillä on sen lisäksi, että ne ovat komission päätöksessään yksilöimän kilpailuongelman kannalta asianmukaisia, myös voitava ratkaista ongelma kokonaan, mitä tavoitetta ei käsiteltävänä olevassa asiassa selvästikään saavutettu ilmoituksen tehneiden osapuolten ensimmäisellä sitoumusehdotuksella.”

27 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kolmannen kanneperusteen ja näin ollen kanteen kokonaisuudessaan.

Valitus

28 Valittaja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen tuomion ja tarvittaessa palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ja velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

29 Komissio vaatii valituksen hylkäämistä ja valittajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

30 Valittaja esittää vaatimustensa tueksi kaksi valitusperustetta.

Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan asetuksen N:o 4064/89 1 ja 2 artiklaa sekä 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittu ja sovellettu virheellisesti

Asianosaisten lausumat

- 31 Valittaja väittää, että asetuksen N:o 4064/89 mukaista komission toimivaltaa ei määritä yksinomaan ilmoitettu keskittymä vaan tosiasiallisesti toteutettu keskittymä. Tätä tulkintaa sovelletaan, kun osapuolet ovat muuttaneet keskittymää ilmoittamisen jälkeen, mikä voi tapahtua sitoumuksia koskevalla ehdotuksella. Sillä, että keskittymä on ennen ilmoittamista pantu täytäntöön ilmoitetussa muodossaan, ei valittajan mukaan ole merkitystä.
- 32 Valittajan mukaan käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä oleva keskittymä on tullut yhteisönlaajuiseksi vasta toisen liiketoimiryhmän myötä, jolla valittaja sai Hanielin kanssa määräysvallan CVK:ssa. Valittaja tulkitsee valituksenalaista tuomiota siten, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien myönsi kyseisen tuomion 304 kohdassa, että ensimmäinen sitoumusehdotus olisi johtanut siihen, että ilmoituksen tehneet osapuolet olisivat luopuneet yhteisestä määräysvallastaan CVK:ssa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien ei ole sen sijaan ottanut huomioon sitä, että tämän ehdotuksen seurauksena myös ilmoitettu keskittymä olisi poistunut ja jäljelle olisi jäänyt liiketoimi, joka ei ole yhteisönlaajuinen.
- 33 Vastauksenaan näihin väitteisiin komissio toteaa, että asetuksen N:o 4064/89 nojalla sen toimivalta keskittymään nähden on määritettävä ajankohtana, jolloin siitä piti ilmoittaa sille. Komissio korostaa, että sen pitää todeta toimivaltansa olemassaolo tai sen puuttuminen viimeistään ilmoituksen ensimmäisen tutkintavaiheen päättyessä,

ja toteaa, että hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti sitä, onko keskittymä yhteisönlajuisen, ei voida jatkuvasti tutkia uudelleen menettelyn kuluessa.

- 34 Komission mukaan valittaja tulkitsee virheellisesti niiden sitoumusten, joita osapuolet voivat tehdä, tehtävää ja luonnetta. Näillä sitoumuksilla ei voida poistaa komissiolta asetuksen N:o 4064/89 mukaista toimivaltaa, vaan niiden tarkoituksena on mahdollistaa se, että se voi käyttää valtaansa hyväksyä ilmoitettu keskittymä tietyillä edellytyksillä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 35 Kuten asetuksen N:o 4064/89 29 perustelukappaleesta ja 21 artiklan 1 kohdasta ilmenee, tämä asetus perustuu periaatteelle toimivallan täsmällisestä jaosta kansallisten valvontaviranomaisten ja yhteisön valvontaviranomaisten välillä yrityskeskittymien alalla (asia C-170/02 P, Schlüsselverlag J. S. Moser ym. v. komissio, tuomio 25.9.2003, Kok. 2003, s. I-9889, 32 kohta ja asia C-42/01, Portugali v. komissio, tuomio 22.6.2004, Kok. 2004, s. I-6079, 50 kohta).
- 36 Kyseiseen asetukseen sisältyy myös säännöksiä, kuten 10 artiklan 1 ja 2 kohta, joiden tarkoituksena on oikeusvarmuuteen liittyvistä syistä ja kyseessä olevien yritysten edun nimissä rajoittaa komissiolle kuuluvien yrityskeskittymien tutkimusmenettelyjen kestoa (em. asia Schlüsselverlag J. S. Moser ym. v. komissio, tuomion 33 kohta ja em. asia Portugali v. komissio, tuomion 51 kohta).

- 37 Näin ollen on katsottava, että yhteisön lainsäätäjän tarkoituksena on ollut vahvistaa selkeä jako jäsenvaltion viranomaisten ja yhteisön viranomaisten toimien välillä ja että se halusi varmistaa, että yrityskeskittymien valvonta suoritetaan määräajoissa, jotka ovat samalla kertaa sekä hyvän hallinnon vaatimusten että liike-elämän vaatimusten mukaisia (ks. em. asia Schlüsselverlag J. S. Moser ym. v. komissio, tuomion 34 kohta ja em. asia Portugal v. komissio, tuomion 53 kohta).
- 38 Tämä oikeusvarmuuden tavoite edellyttää, että viranomainen, joka on toimivaltainen tutkimaan tietyn keskittymän, voidaan yksilöidä ennakoitavalla tavalla. Tämän vuoksi yhteisön lainsäätäjä on vahvistanut asetuksen N:o 4064/89 1 artiklan 2 ja 3 kohdassa ja 5 artiklassa täsmälliset ja samalla objektiiviset arviointiperusteet sen määrittämiseksi, saavuttaako keskittymä vaaditun taloudellisen koon, jotta se voi olla ”yhteisönlaajuinen” ja kuuluu näin ollen komission yksinomaiseen toimivaltaan.
- 39 Asetuksen N:o 4064/89 järjestelmälle luonteenomainen nopean ratkaisutoiminnan tarve, jonka tyydyttämiseksi komission on noudatettava lopulliselle päätöksenteolle asetettuja tiukkoja määräaikoja uhalla, että keskittymää muutoin pidetään yhteismarkkinoille soveltuvaksi julistettuna, edellyttää myös sitä, että kun komissio on todennut tietyn keskittymän osalta olevansa toimivaltainen asetuksen N:o 4064/89 1 artiklan 2 ja 3 kohdan ja 5 artiklan kriteerien valossa, tätä toimivaltaa ei voida kyseenalaistaa milloin tahansa tai alistaa jatkuville muutoksille.
- 40 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 48 kohdassa, on itsestään selvää, ettei komissio ole enää toimivaltainen tutkimaan keskittymää, kun osallistuvat yritykset luopuvat kokonaan suunnitelmastaan.

- 41 Tilanne on kuitenkin toinen, kun osapuolet ainoastaan ehdottavat suunnitelmaansa osittaisia muutoksia. Tällaiset ehdotukset eivät voi velvoittaa komissiota tutkimaan uudelleen toimivaltaisuuttaan, tai muuten kyseessä olevat yritykset voivat haitata merkittävästi menettelyn kulkua ja lainsäätäjän tahtomaa valvonnan tehokkuutta velvoittamalla komission tarkistamaan jatkuvasti toimivaltaisuuttaan asiasisällön tutkimisen sijasta.
- 42 Tätä tulkintaa tukee asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan sanamuoto, jonka mukaan ”komissio voi liittää päätökseensä ehtoja ja velvoitteita, joilla on tarkoitus varmistaa, että osallistuvat yritykset noudattavat komissiolle antamia sitoumuksia keskittymän saattamiseksi yhteismarkkinoille soveltuvaksi”. Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 52 kohdassa, tästä sanamuodosta ilmenee selvästi, että yritysten ehdottamat tai toteuttamat sitoumukset ovat seikkoja, jotka komission on myös otettava huomioon tutkiessaan aineellista kysymystä siitä, soveltuuko keskittymä yhteismarkkinoille vai ei, mutta sen sijaan nämä sitoumukset eivät voi poistaa komissiolta toimivaltaa, kun toimivaltaisuus on varmistettu menettelyn ensimmäisessä vaiheessa.
- 43 Tästä seuraa, että komission toimivalta tutkia keskittymä on todettava menettelyn koko keston osalta tiettyinä päivinä. Kun otetaan huomioon ilmoitusvelvollisuuden merkitys yhteisön lainsäätäjän perustamassa valvontajärjestelmässä, tämän päivän on välttämättä liityttävä läheisesti ilmoitukseen.

- 44 Tämän muutoksenhaun yhteydessä valittaja ei kiistä komission analyysiä, joka vahvistettiin valituksenalaisessa tuomiossa ja jonka mukaan todettiin yksi ja sama keskittymä, joka koostuu ensimmäisestä ja toisesta liiketoimiryhmästä. Se ei kiistä myöskään sitä, että sekä sinä päivänä, jolloin näistä kahdesta liiketoimiryhmästä sovittiin, että sinä päivänä, jolloin ilmoittaminen tapahtui komission pyynnöstä, tämä keskittymä oli yhteisönlaajuinen. Tämän vuoksi, ilman että olisi tarpeen lausua siitä, onko komission toimivallan määrittämisessä käytettävä päivämäärä päivä, jolloin ilmoittamisvelvollisuus syntyi, vai päivä, jolloin ilmoittaminen olisi pitänyt toteuttaa, vai päivä, jolloin se tosiasiallisesti toteutettiin, on riidatonta, että käsiteltävänä olevassa asiassa komissio oli saanut toimivallan tutkia kyseessä oleva keskittymä.
- 45 Sen kysymyksen osalta, saattoiko valittajan ja Hanielin toimittama ensimmäinen sitomusehdotus vaikuttaa, kuten valittaja väittää, näin saatuun toimivaltaan, on aluksi huomautettava, että käsiteltävänä olevassa asiassa keskittymä oli jo toteutettu. Näin ollen on todettava, että kuten ilmenee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 295 kohdassa esittämistä toteamuksista, joita valittaja ei ole kiistänyt, sitomusehdotus koski sitä, että valittajan ja Hanielin tekemä yhteistoimintasopimus puretaan ja niiden RAG-liiketoimen seurauksena saamat osuudet kolmessa CVK:n jäsenyrityksessä luovutetaan itsenäiselle kolmannelle osapuolelle eli että toisesta liiketoimiryhmästä luovutaan. Kyseisen sitomusehdotuksen mukaan yhteistyösopimus ja CVK:n säännöt, joista ensimmäisessä liiketoimiryhmässä oli kyse, pidettiin kuitenkin ennallaan. Tästä seuraa, että kyseessä olevan sitomusehdotuksen sisältämät toimenpiteet koskivat osaa komission aloittaman tutkintamenettelyn kohteena olleesta keskittymästä.
- 46 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 301 kohdassa, että valittajan ja Hanielin toimittama ensimmäinen sitomusehdotus ei muuttanut keskittymää siten, että sitä ei enää olisi.

47 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä myöskään, kun se totesi saman tuomion 305 ja 306 kohdassa, että käyttäessään saamaansa toimivaltaa komissio saattoi katsoa, että tämä ensimmäinen sitoumusehdotus ei ollut riittävä komission toteaman kilpailuongelman ratkaisemiseksi.

48 Tämän vuoksi ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste, jonka mukaan asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 2 kohtaa sekä suhteellisuusperiaatetta on tulkittu ja sovellettu virheellisesti

Asianosaisten lausumat

49 Valittaja väittää, että kun komissio piti ensimmäistä sitoumusehdotusta riittämättömänä, se jätti huomiotta sen, että näiden sitoumusten vuoksi liiketoimesta tuli keskittymä, joka ei ollut yhteisönlaajuinen eikä kuulunut enää sen toimivaltaan. Valittaja lisää, että kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, ettei komission tarvinnut hyväksyä ensimmäistä sitoumusehdotusta, se loukkasi suhteellisuusperiaatetta. Lisäksi valittaja väittää, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin selittänyt, miten komissio saattoi päätyä ensimmäisen liiketoimiryhmän kilpailunvastaisten vaikutusten osalta täysin vastakkaiseen päätelmään kuin Alankomaiden kilpailuviranomainen NMa.

- 50 Komission mukaan näissä väitteissä on pääosin ainoastaan muotoiltu uudestaan ensimmäisen valitusperusteen tueksi esitetyt väitteet. Komissio kiistää toimineensa suhteellisuusperiaatteen vastaisesti ja katsoo, että ilman täsmennyksiä väitettä, joka koskee sen ja NMa:n toteuttaman arvioinnin eroja, ei voida hyväksyä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 51 Ensinnäkin komission toimivallan puuttumista koskevan väitteen osalta on todettava, että kyse on ensimmäisen valitusperusteen yhteydessä esitettyjen väitteiden toistosta. Ensimmäisen valitusperusteen tapaan väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.
- 52 Toiseksi suhteellisuusperiaatteen väitetyn loukkaamisen osalta on myönnettävä, että komission keskittymävalvonnan yhteydessä tekemissä päätöksissä on noudatettava yhteisön oikeuden yleisiin periaatteisiin kuuluvan suhteellisuusperiaatteen vaatimuksia (ks. erityisesti asia C-380/03, Saksa v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 12.12.2006, Kok. 2006, s. I-11573, 144 kohta).
- 53 On kuitenkin huomautettava, että asetuksen N:o 4064/89 aineellisissa säännöksissä ja erityisesti sen 2 artiklassa komissiolle annetaan tietty harkintavalta erityisesti taloudellisten seikkojen arvioinnissa ja että näin ollen harkintavallan käytön tuomioistuinvalvonnassa, jolla on olennainen merkitys keskittymiä koskevien

säännösten täsmentämisessä, on otettava huomioon se harkintavalta, joka komissiolle annetaan keskittymiä koskevissa taloudellisuonteisissa oikeussäännöissä (yhdistetyt asiat C-68/94 ja C-30/95, Ranska ym. v. komissio, tuomio 31.3.1998, Kok. 1998, s. I-1375, 223 ja 224 kohta ja asia C-12/03 P, komissio v. Tetra Laval, tuomio 15.2.2005, Kok. 2005, s. I-987, 38 kohta).

54 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 73 kohdassa ja toisin kuin valittaja väittää, sitä, ovatko ne ehdot ja velvoitteet, joita komissio voi määrätä keskittymän osapuolille asetuksen N:o 4064/89 8 artiklan 2 kohdan nojalla, suhteellisuusperiaatteen mukaisia, ei arvioida sen perusteella, onko keskittymä näiden ehtojen ja velvoitteiden täyttämisen jälkeen edelleen yhteisönlajajuinen, vaan sen perusteella, ovatko ehdot ja velvoitteet yksilöidyn kilpailuongelman kannalta oikeasuhteisia ja voidaanko ongelma ratkaista niillä kokonaan.

55 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 304 ja 305 kohdassa, että komission ei tarvinnut hyväksyä ensimmäistä sitomusehdotusta, koska se katsoi, etteivät sitoumukset olleet riittäviä sen yksilöimän kilpailuongelman ratkaisemiseksi.

56 Kolmanneksi sen osalta, että NMa ja komissio arvioivat valittajan mukaan samanlaista tilannetta eri tavoin, on aluksi todettava, että kun otetaan huomioon asetuksen N:o 4064/89 perustana oleva täsmällinen toimivallan jako, kansallisten kilpailuviranomaisten päätökset eivät voi sitoa komissiota yrityskeskittymien valvontamenettelyjen yhteydessä.

- 57 Lisäksi on huomautettava, että NMa ja komissio tekivät päätöksensä kumpikin oman toimivaltansa puitteissa eri arviointiperusteiden perusteella. NMa arvioi ensimmäistä liiketoimiryhmää ottaen huomioon tilanteen kotimaan markkinoilla, kun taas komissio arvioi sen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Näin ollen vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli toimivalta valvoa komission tekemän arvioinnin laillisuutta tämän tuomion 53 kohdassa mainituissa rajoissa, sen tehtävänä ei ollut selittää, minkä vuoksi komissio päätyi eri tulokseen kuin NMa.
- 58 Edellä esitetyn perusteella myös toinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.
- 59 Tästä seuraa, että valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 60 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla valitusmenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittaja on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission tältä osin esittämien vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Valitus hylätään.**

- 2) **Cementbouw Handel & Industrie BV velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset